

Pigmentu lietojums manierisma stila sakrālajās koka iekārtās Kurzemē

Autore: Elīza KAULIŅA, RCK Restaurācijas katedras diplomande
e-pasts: eliza.bula@gmail.com
Darba vadītāja: Mag.art., restaurators – meistars Saiva KUPLE
Konsultants: Dipl.ing., Mag.sc.chem. Indra Tuņa
Autora foto:

Anotācija

Lietišķajā pētījumā “Pigmentu lietojums manierisma stila sakrālajās koka iekārtās Kurzemē” veikts ieskats par manierisma periodu Latvijas teritorijā. Apkopota gan 20. gs., gan mūsdienu literatūra par manierisma periodā Eiropas teritorijā pieejamo un plašāk lietoto pigmentu vēsturi, to īpašībām un izmantošanu. Apkopota informācija par zināmajām manierisma stila sakrālajām koka iekārtām Kurzemes teritorijā. No tām izvēlēti četri objekti, kuriem pieejama restaurācijas dokumentācija un veiktas laboratoriskās analīzes. Restaurācijas dokumentācija un laboratoriskās analīzes izpētītas un salīdzinātas ar apkopoto informāciju par manierisma periodā Eiropas teritorijā pieejamo un plašāk lietoto pigmentu vēsturi, to īpašībām un izmantošanu.

Secināts, ka pigmentu teorētiskais lietojums atbilst to lietojumam manierisma stila sakrālajās koka iekārtās Kurzemē. Zināšanas par pigmentu vēsturi, īpašībām un lietošanu palīdz objekta izpētē un līdz ar to ļauj veikt kvalitatīvāku konservāciju un restaurāciju. Zinot pigmentu vēsturi, īpašības un pielietojumu, iespējams padziļināti izprast laboratorisko analīžu rezultātus un iegūt vairāk informācijas par objekta polihromo apdari.

Abstract

“The use of pigments in sacred wooden equipment in Kurzeme in the period of Mannerism” is the topic covered by this applied research.

This study offers an insight into the period of Mannerism in Latvia. It summarises both the 20th century and modern literature on the history, characteristics and use of pigments which were available and most widely used in the territory of Europe in the period of Mannerism. Furthermore, it provides information regarding the sacred wooden equipment known to be made in the period of Mannerism and located in the territory of Kurzeme. Four of these pieces of equipment which were supplied with the restoration documentation and laboratory analysis were chosen for the purposes of this research. The restoration documentation and chemical analysis were studied and compared with the collected information on the history, characteristics and use of pigments which were available and most widely used in the territory of Europe in the period of Mannerism.

It was concluded that the theoretical use of pigments is consistent with their use in sacred wooden equipment in the territory of Kurzeme in the period of Mannerism. The knowledge of the history, characteristics and use of pigments contributes to the study of the object and thus allows for a better conservation and restoration. Knowing the history, characteristics and use of pigments, it is possible to gain a deeper understanding of the results obtained in the chemical analysis and to acquire more information about the polychrome finish.

Ievads

Restauratora profesijā, lai pilnvērtīgi veiktu konservācijas un restaurācijas darbus, nepieciešams padziļināti izprast katra konkrētā objekta stilu, kas ietver gan mākslinieciskos, gan tehniskos aspektus.

Izpētīt un analizēt objekta apdari ir viena no svarīgākajām polihromijas restauratora darbu sadaļām. Lai padziļināti izpētītu polihromo apdari, parasti tiek veiktas laboratoriskās analīzes, kas

palīdz noteikt slāņu sastāvu: izmantotos pigmentus, saistvielas, metālus. Lai pilnvērtīgi izmantotu iegūto informāciju no laboratoriskajām analizēm, ir nepieciešama izpratne par attiecīgajā laikā pieejamajiem materiāliem, to pielietojumu.

Darba mērķis ir izveidot uzskatāmu materiālu par manierisma periodā pieejamajiem un plašāk lietotajiem pigmentiem, to īpašībām un izmantošanu. Salīdzināt no literatūras avotiem iegūto informāciju par materiālu lietojumu ar praksē novērojamo materiālu lietojumu. To iegūt, izpētot laboratorisko analīžu rezultātus kopā ar restaurācijas dokumentāciju.

Manierisma periodā plašāk lietotie pigmenti

Kā pigmenti var tikt izmantoti gan organiski, gan neorganiski savienojumi. Šajā nodaļā apskatu pazīstamākos minerālpigmentus un dažus nozīmīgākos organiskos pigmentus. Tomēr jāatceras – kā pigments varēja tikt izmantots jebkas krāsojošs. Kā baltus un gaišas krāsas pigmentus savulaik izmantoja arī sasmalcinātas olu čaumalas, gliemju čaulas. Kā dzeltenas krāsvielas lietoja arī dažādas augu sulas, piemēram, no dzeltenās vijolītes, safrāna, safloras, krokusa, magones, piparmētras u.c. Dzelteno kraplaku izmantoja reti, jo tas ir grūti iegūstams. Arī sarkanajām, zaļajām, zilajām un brūnajām krāsām izmantoja dažādas augu un dzīvnieku valsts izcelsmes sulas un krāsvielas.¹

Biežāk lietotie baltie pigmenti bija neorganiskie savienojumi svina baltais un bārija baltais jeb smagais špats, vairāk kā pildvielas tika lietoti kaļķi, krīts, ģipsis, baltais māls. Krīts ir plaši lietota pildviela Latvijas teritorijā. Ģipsi bieži lietoja kā pildvielu gruntīm uz rāmjiem zem zeltījumiem, tas neder kā pigments, jo tam nav segtspēja.^{2,3,4}

Manierisma periodā zināmākie dzeltenie pigmenti ir neorganiskie savienojumi dzeltenie okeri, dzeltenais mīnijs, dzeltenais auripigments, Neapoles dzeltenais un organiskas pigments Indijas dzeltenais. Izplatītākie dzeltenie pigmenti bija zemes pigmenti – dzeltenie okeri, kas bija visplašāk pieejamie un lētākie. Tiem ir arī labas īpašības un papildus ātrai žūšanai eļļā palīdz žūt arī citiem ar to sajauktiem pigmentiem. Dzeltenie okeri nav toksiski, atšķirībā no dzeltenā mīnija, auripigmenta un Neapoles dzeltenā, kas neskatoties uz to tomēr arī tika izmantoti. Nav ziņu par izplatītu Indijas dzeltenā izmantošanu Latvijā.^{4,5,6}

Zināmākie sarkanie pigmenti ir neorganiskie sarkanie okeri, svina mīnijs, sarkanais cinobrs, sarkanais auripigments, organiskie – kraplaks, karmīns, pūķa asinis. Sarkanie okeri ir vislabākie dažādām tehnikām un savietojami ar dažādiem pigmentiem, sedzoši, noturīgi un pieejami. Nav toksiski. Svina mīnijs ļoti labi der eļļas tehnikā, tas ar eļļu savienojas ķīmiski un veido noturīgu kārtu, kā arī tam piemīt sikatīvas īpašības. Plaši izmantots ir arī sarkanais cinobrs. Minēts, ka tas bieži lietots miesas toņu veidošanai. Mazāk ziņu ir par realgāra izmantošanu. Kraplaks ir izturīgākais no organiskajiem pigmentiem, bet arī karmīns un pūķa asinis ir pielietoti un atrodami mākslas darbos.^{4,7}

Kā zilie pigmenti tika izmantoti azurīts, ultramarīns, smalta, indigo. Zilie pigmenti bija dārgi pigmenti. Noturīgākie ir azurīts un ultramarīns, lietojami eļļas, temperas, līmes krāsu tehnikā. Ultramarīns ir visizturīgākais, bet dārgākais pigments. Smalta ir daudz lētāka. Eļļā tā brūnē, bet to var padarīt noturīgāku, lietojot kopā ar svina balto. Indigo ir organiskais pigments, ko vairāk lieto ūdens krāsās.^{4,8}

Pēc apkopotajiem literatūras avotiem manierisma periodā zināmākie zaļie pigmenti ir neorganiskie savienojumi zaļā zeme, malahīts, verdigris, vara rezināts. Zaļā zeme un malahīts ir

¹ Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība (1951), 71. lpp.

² Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība (1951), 19.-21., 27., 32., 45., 68., 69. lpp

³ Bērzupe E. *Būvdarbu tehniskie noteikumi 5*. Rīga: Valsts Dzelzceļu izdevniecība (1940), 775., 823. lpp.

⁴ Andrejczuk U., Cosentino A., Lipscher J., McArdle T. *Pigments through the Ages* [tiešsaite]. ASV: Institute for Dynamic Educational Advancement. [skatīts 4.03.2019.]. Pieejams: <http://www.webexhibits.org/pigments/intro/pigments.html>

⁵ Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība (1951), 24., 35., 38., 66., 73., 74. lpp.

⁶ Zviedrāns J. *Krāsas un apdares materiāli*. Rīga: Latvijas Piļu un muižu asociācija (2005), 29. lpp.

⁷ Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība, 1951. 25., 35., 36., 39., 40., 67., 74.-77. lpp.

⁸ Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība (1951), 47., 48., 79. lpp.

noturīgākie pigmenti, lietojami visos glezniecības veidos. Malahīts ir piesātinātāks, bet dārgāks pigments par zaļo zemi, grūti iegūstams. Abi pigmenti ir plaši izmantoti. Verdigris ir nenoturīgāks, bet arī daudz izmantots, it īpaši Renesanses laika glezniecībā. Vara rezināts parasti izmantots kopā ar verdigris, kā lazūra virs tā.^{9,10,11}

Zināmākie brūnie pigmenti ir sjēna, umbra, mūmijs un Kaseles zeme. Neorganiskie pigmenti sjēna un umbra ir plaši pieejami, noturīgi, savietojami ar visiem pigmentiem un lietojami visās tehnikās. Tos izmanto joprojām. Tāpat plaši lietoja arī Kaseles zemi un mūmiju, kuros ir organisku vielu piejaukumi. Kaseles zemei pievienoja ģipsi, lai uzlabotu tās fizikālās īpašības.^{11,12}

Melno pigmentu izejmateriāls ir oglē, kvēpos, sodrējos pārvērstas augu un dzīvnieku valsts izcelsmes vielas. Melnie pigmenti sastāv vai nu no tīra oglekļa, vai no oglekļa maisījuma ar minerālvielām. Ja materiālus apdedzina bez gaisa piekļuves, iegūst vairāk vai mazāk tīru oglekli. Šādus pigmentus lietoja kopš aizvēstures un tos izmanto joprojām. Visi pigmenti ir līdzīgi savās īpašībās un nekaitīgi veselībai: kvēpi, kaulu melnais, augu kauliņu melnais, koksnes melnais u.c.^{11,13,14}

Pēc iegūtās informācijas par pigmentu lietojumu konkrētos laikos izveidota tabula (1.att.).

Citas objektu apdarē izmantotās vielas

Bez pigmentiem apdarē, protams, atrodamas arī citas vielas. Lai no pigmentiem un pildvielām izveidotu noturīgu slāni, tie tiek sajaukti ar saistvielām. Vēl apdarē nereti izmantoti arī metāla lapiņu vai metāla krāsu pārklājumi.

Saistvielas ir augu vai dzīvnieku valsts izcelsmes organiskas vielas. Visas saistvielas satur olbaltumvielas. Tomēr sastāvā ir arī citas vielas, kas katrai grupai atšķiras. Gan dzīvnieku valsts izcelsmes līmes, gan augu valsts izcelsmes līmes, eļļas, sveķi un vaski zināmi kopš aizvēstures.^{15,16}

Eļļa popularitāti ieguva 15.gs., kad Jans van Eiks uzlaboja to īpašības, izmantojot ēteriskās eļļas un žūšanas veicinātājus. Pēc tā mākslinieki varēja novērtēt eļļas krāsu priekšrocības, un sākās jauna ēra glezniecībā. Eļļas krāsas kļuva aizvien izplatītākas un biežāk lietotas.¹⁷

⁹ Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība (1951), 26., 48., 49. lpp.

¹⁰ Varichon A. *Colors. What they mean and how to make them*. New York: Abrams (2008), 214., 215. lpp.

¹¹ Andrejczuk U., Cosentino A., Lipscher J., McArdle T. *Pigments through the Ages* [tiešsaite]. ASV: Institute for Dynamic Educational Advancement. [skatīts 4.03.2019.]. Pieejams: <http://www.webexhibits.org/pigments/intro/pigments.html>

¹² Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība (1951), 25., 27., 28., 81. lpp.

¹³ Bērzupe E. *Būvdarbu tehniskie noteikumi 5*. Rīga: Valsts Dzelzsceļu izdevniecība (1940), 785. lpp.

¹⁴ Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība (1951), 82., 83. lpp.

¹⁵ Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība (1951), 118.-122. lpp.

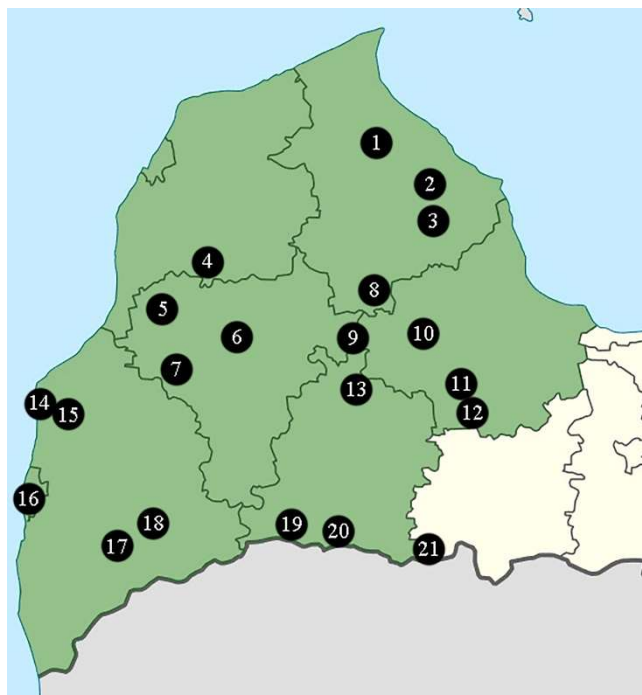
¹⁶ Kipliks. D. I. *Gleznošanas tehnika*. Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība (1951), 152., 153. lpp.

¹⁷ Kay R. *The Painter's Guide to Studio Methods and Materials*. NJ: Prentice-Hall (1983), 55., 56. lpp.

	Aizvēsture	Senie laiki (3. gt. p.m.ē. - 5. gs.)	Vīduslaiki, gotika (5. gs. - 15. gs.)	Renesanse, baroks (15. gs. - 18. gs.)	Modernais laikmets (18. gs. - 20. gs.)	Mūsdienas	
Ogļu pigmenti						Aizvēsture - mūsdienas	
Umbrā						Aizvēsture - mūsdienas	
Sjēna						Aizvēsture - mūsdienas	
Sarkanais okers						Aizvēsture - mūsdienas	
Dzeltenais okers						Aizvēsture - mūsdienas	
Kaļķis						Aizvēsture - mūsdienas	
Krits						Aizvēsture - mūsdienas	
Baltais māls/kaolīns						Aizvēsture - mūsdienas	
Karmīns						Senās Ēģiptes laiki - mūsdienas	
Kraplaks						Senās Ēģiptes laiki - mūsdienas	
Gipsis						Senās Ēģiptes laiki - mūsdienas	
Mūnijs						Senās Ēģiptes laiki - 19. gs.	
Sarkanais auripigments/realgārs						Senās Ēģiptes laiki - 19. gs.	
Malahīts						Senās Ēģiptes laiki - 16. gs.	
Dzeltenais auripigments						Senās Ēģiptes laiki - 19. gs.	
Ēģiptiešu zilais						Senās Ēģiptes laiki - 19. gs.	
Indigo						Senās Ēģiptes laiki - Senās Romas laiki	
Azurīts						Senās Ēģiptes laiki - mūsdienas	
Svina mīnījs						Senās Ēģiptes laiki - 18. gs.	
Sarkanais cinobrs/vermīlions						Senās Ēģiptes laiki - 19. gs.	
Zaļā zeme						Senās Ēģiptes laiki - 19. gs.	
Verdigris/franču zaļais						Senās Ēģiptes laiki - mūsdienas	
Pūka asinis						Senās Ēģiptes laiki - 19. gs.	
Svina baltais						Senās Ēģiptes laiki - mūsdienas	
Ultramarīns						Senās Ēģiptes laiki - 19. gs.	
Dzeltenais mīnījs						12. gs. - mūsdienas	
Smalta						13. gs. - 18. gs.	
Indijas dzeltenais						15. gs. - 18. gs.	
Vāra rezināts						15. gs. - 1883. g.	
Neapoles dzeltenais						15. gs. - 17. gs.	
Bārija baltais/smagais špats						16. gs. - mūsdienas	
Kaseles zeme/van Deika brūnais						17. gs. - mūsdienas	
Prūsijas zilais/Berlīnes zilais						17. gs. - mūsdienas	
Kobalta zaļais						1724. g. - mūsdienas	
Kobalta zilais						1780. g. - mūsdienas	
Hroma oranžais/Persijas sarkanais						1807. g. - mūsdienas	
Smaragdzaļais/Šveinfurtes zaļais						1809. g. - 20. gs.	
Hroma dzeltenais						1814. g. - 19. gs. b/20. gs. s.	
Kadmija dzeltenais						1816. g. - mūsdienas	
Bārija dzeltenais/citrondzeltenais						1820. g. - mūsdienas	
Cinka baltais						1830. g. - mūsdienas	
Kobalta dzeltenais						1834. g. - mūsdienas	
Kobalta violetais						1852. g. - mūsdienas	
Ceruleums						1859. g. - mūsdienas	
Kadmija sarkanais						1860. g. - mūsdienas	
Titāna baltais						1919. g. - mūsdienas	
						1921. g. - mūsdienas	

1.att.Izplatītāko pigmentu lietojums cauri laikiem

Manierisma perioda sakrālās koka iekārtas Kurzemē

2.att.Kurzemes baznīcas ar manierisma stila iekārtām

1. Valdemārpils baznīca – altāris, kancele.	12. Jaunpils baznīca – altāris, kancele.
2. Iģenes baznīca – altāris.	13. Gaiķu baznīca – altāris, ērģeļu luktas.
3. Nurmuižas baznīca – altāris, kancele.	14. Ziemupes baznīca – altāris, kancele, lasāmpults.
4. Zlēku baznīca – altāris, kancele, soli.	15. Vērgales baznīca – altāris, kancele.
5. Ēdoles baznīca – altāris, kancele.	16. Liepājas Sv. Annas baznīca – kancele.
6. Kuldīgas Sv. Katrīnas baznīca – altāris, kancele.	17. Krūtes baznīca – altāris, kancele.
7. Jāmaiķu baznīca – altāris.	18. Priekules baznīca – biktssols, altāris.
8. Sabiles baznīca – kancele.	19. Griezes baznīca – kancele.
9. Vānes baznīca – biktssols, altāra cilnis.	20. Grīvaišu baznīca – kancele.
10. Zemītes baznīca – altāris, kancele.	21. Priedulas baznīca – altāris, biktssols.
11. Struteles baznīca – altāris, ērģeļu luktas.	

Dažu restaurēto iekārtu polihromās apdares izvērtējums

No manierisma stila sakrālajām koka iekārtām Kurzemē tika izvēlēti četri restaurēti objekti, kuru restaurācijas dokumentācija ir pieejama un kuriem veiktas arī laboratoriskās analīzes: Griezes evaņģēliski luteriskās baznīcas kanceles 1. daļa – korpuss un uzejas durvis, Struteles evaņģēliski luteriskās baznīcas altāra retabla skrimstala, Jaunpils evaņģēliski luteriskās baznīcas altāra retabls, Zemītes evaņģēliski luteriskās baznīcas altāra retabls.

Praksē Kurzemes lauku baznīcās visvairāk pielietoti pigmenti ar labu noturību, pieejami un samērā lēti. Ja izmantoti dārgi pigmenti, tos lieto kopā ar kādu pildvielu vai pieejamāku pigmentu, lai tomēr padarītu to izmantošanu lētāku, piemēram, krītu, kas Latvijā ir plaši lietots pēc literatūras aprakstiem un arī konstatēts darbā aprakstīto restaurēto objektu apdares slāņos, vai, piemēram, sarkanais cinobrs atjaukts ar sarkano okeru.

Praksē novērojams, ka manierisma periodā visvairāk izmantotas eļļas krāsas, kas atbilst vēsturiskajai informācijai par eļļas krāsām, kuras 15. gs. tika uzlabotas un kopš tā laika lietotas aizvien biežāk un plašāk.

Gan teorētiski, gan praksē svina baltais ir plaši lietots. Tas lietots gan atsevišķi baltas krāsas slāņos, gan nelielā daudzumā piejaukts daudziem citiem pigmentiem. Tas ir labākais tā laika baltais pigments, kas eļļas tehnikā ir izcils – tam ir sīkātīvas īpašības, piejaukts citiem pigmentiem, tas būtiski paātrina žūšanas laiku, kā arī tas ar eļļu savienojas ķīmiski, veidojot ļoti noturīgu, mitrumizturīgu, elastīgu slāni. Līdzīgu īpašību dēļ bieži lietots arī svina mīnījs.

Konstatētie dzeltenie pigmenti izpētīto objektu analīzēs ir svina jonus saturoši. Konkrētāk tie nav izdalīti. Konstatētie sarkanie pigmenti izpētītajos objektu analīzēs ir sarkanais okers, sarkanais cinobrs, svina mīnījs un kāds organiskais pigments, kura precīzs sastāvs nav noteikts. Konstatētais zilais pigments izpētīto objektu analīzēs ir ultramarīns. Konstatētie zaļie pigmenti izpētīto objektu analīzēs ir zaļā zeme un malahīts.

Melnās krāsas slāni parasti laboratoriskajām analīzēm neiesniedz, jo visi iespējamie pigmenti ir ar līdzīgu sastāvu, līdzīgām īpašībām un to izmantošanas periods ir kopš aizvēstures līdz mūsdienām, kas nesniedz nekādu papildus informāciju.

Apskatīto restaurēto objektu apdarē visiem izmantota sarkana, zaļa un melna krāsa. Daudz izmantota arī baltā un zilā krāsa. Visiem objektiem izmantots zelts, trijiem arī sudrabs un krāsaino laku pārklājums.

Praksē, kā grunts plaši izmantota krīta-līmes grunts. Nereti pievienots arī nedaudz eļļas. Arī literatūrā šāda sastāva grunts ir minēta kā visbiežāk pielietotā.

Secinājumi un priekšlikumi

Izpētītajiem restaurētajiem objektiem apdarē tik tiešām ir izmantoti pigmenti, kas literatūras avotos tiek aprakstīti kā izplatītākie. To izmantošanu var sasaistīt ar to īpašībām, pieejamību, saderību un cenu. Lai šo tēzi varētu attiecināt uz visām Kurzemes teritorijā esošajām sakrālajām koka iekārtām, būtu nepieciešams analizēt vairāk objektu.

Pigmentu vēstures, lietošanas un īpašību izpēte attiecīgajā laika periodā noteikti palīdz izprast un padziļināti analizēt laboratoriskās analīzes un iegūt vairāk informāciju par veikto polihromo apdari.

Pateicoties pigmentu vēstures zināšanām, ir iespējams spriest, kuri slāņi ir vēlāku laiku pārkrāsojumi, un dažkārt pat noteikt to aptuvenu vecumu. Pigmentu vēstures un pielietošanas zināšanas var palīdzēt nezināmas izcelsmes objekta datēšanā.

Pētījuma izstrādes procesā radās grūtības maz pieejamās restaurācijas dokumentācijas dēļ. Lai gan šiem materiāliem vajadzētu atrasties Nacionālās Kultūras mantojuma pārvaldes arhīvā, ne visa dokumentācija tur ir atrodama. Rundāles pils muzejam (RPM) piederošo iekārtu restaurācijas dokumentācija ir atrodama RPM. Tomēr ne visiem restaurētajiem objektiem dokumentācija ir izveidota. Grūtības sagādāja arī restaurācijas dokumentācijas detalizētība. Ir nepieciešams ne tikai veikt labu un kvalitatīvu restaurācijas darbu, bet arī izveidot kvalitatīvu restaurācijas dokumentāciju, lai tā varētu kalpot par materiālu dažādiem Latvijā vēl neveiktiem pētījumiem.

Tā kā pētījuma izstrādei bija nepieciešami objekti, kuriem bez dokumentācijas ir arī pieejamas veiktās laboratoriskās analīzes, tas ļoti sašaurināja pētījumam izmantojamo objektu skaitu. Kurzemes teritorijā šādi objekti bija piecas iekārtas, no kurām vācu valodas dokumentācijā par Zlēku baznīcas iekārtām nebija atrodams laboratorisko analīžu protokols, kas izslēdza tās izmantošanu. Ja tas ir iespējams, būtu vēlams tomēr veikt laboratoriskās analīzes restaurējamiem objektiem. Bieži tās netiek veiktas, jo mērķis ir vizuāli tuvojies oriģinālam, bet sastāvs un tehnoloģija paliek otršķirīgi. Tas tomēr ļautu labāk analizēt restaurējamo objektu, kā arī būtu ieguldījums nākotnē, lai turpmāk mēs varētu atsaukties ne tikai uz līdzībām un ietekmēm no citām valstīm, bet pētīt mūsu mantojumu.